



**TABÁK ANDRÁS**

***Tizenegy hónap***

**Lírai napló**

**BUDAPEST**

**1991**

**Szerkesztette  
SIMOR ANDRÁS**

**Készült  
a Művelődési  
és Közoktatási Minisztérium  
támogatásával**

**© Tabák András, 1991**

Különös verseskönyvet tart kezében az olvasó. Tabák András maradandó értékű regényekkel, elbeszélés-kötetekkel, időt álló próza- és versválogatásokkal, könyvsorozatokkal a háta mögött – verseket kezdett írni. Még hozzá nem keveset és nem akármilyeneket. Egy egész lényét átjáró érzés kényszerítette megszólalásra a költőt. Sajátos dolog történt: tökéletesebben ábrázolja önmagát versben, mint azokban a regényalakjaiban, amelyeket saját magáról mintázott. Tabák versbeszédének eredeti ritmusa van, az áradó érzelmek feszes szerkezetű kompozíciókban szólalnak meg. Kritikusok elemzik majd ezt a költői életművet, mértéktartó objektivitással. Én hadd adjak hangot elfogult öröömnek: a hazai költészet új, jelentős lírikussal gyarapodott.

SIMOR ANDRÁS

Letölthető:

[\[ PDF formátumban \]](#) [\[ EPUB formátumban \]](#)

---

## *November Gályán*

### *(Szemed alatt)*

Szemed alatt  
kéessötét,  
finom árnyék.  
Szeretheti-e  
az ember ennyire  
a fáradtságot?

### *(A fényképen árnyékban ülsz)*

A fényképen árnyékban ülsz  
a kert sarkában, egy kövön.

Szemed, szép ajkad, az arcod  
halvány derűvel mosolyog.  
És e tűnő, játszi mosoly  
elsápaszt mindent körötted.  
Titkodnak, tudd, ez a nyitja.  
Ifjúnak, frissnek, feszesnek  
ma is ez őriz meg. Sújtó  
vonzerőd és varázsod ez.  
Ez a bensődben kigyúló,  
opálos, telt ragyogás.

***(Boldoggá...)***

Boldoggá, tudom, ő  
már nem tehető,  
s boldoggá tehető  
már én se vagyok.  
De szeretni egymást  
mért ne szerethetnénk  
boldogtalanéi?

***(Apám egy sakter fia volt)***

Apám egy sakter fia volt,  
anyám keresztény úrilány –  
valláson én nem tengődtem soha.  
Mégis él bennem valami  
kálvinhitéből anyámnak.  
Egy jotta fatalizmus? Avagy hit  
a predesztinációban?  
Hit egy fölöttes törvényben,  
hogy sorsomnak elrendelt útja van?  
Mióta ismerlek,  
erősen hiszem,  
azért születtem én,  
hogy szeresselek.

***(Ha meg tudnám okolni!)***

Ha meg tudnám okolni!  
Ha ki tudnám fejezni!  
Ha el tudnám mondani!  
De elmondani nem tudom.

De kifejezni nem tudom.  
De okát adni nem tudom.  
Tényleg igaz!  
A szerelemnek nincs oka.  
Van.

***(Nemet mondok)***

Nemet mondok,  
mondtad a kagylóba  
meleg hangodon.  
Hogy fáj!  
S mégis arra vágytam,  
ó, csak  
halljam, hallhassam  
még egy röpké percig  
a hangodat.

***(A józanság szép erény)***

A józanság szép erény,  
de nem a  
szerelemben.  
Szerlemben  
ki józan,  
nem, vagy kevésbé szeret.

***(Tollamból kifolyt a tinta)***

Tollamból kifolyt a tinta,  
ceruzám hegye eltörött,  
hogy dacból leírni megpróbáltam,  
látni többé én nem akarlak már.

***(Kiábránduljak...)***

Kiábránduljak  
az eszméből,  
amelyben hiszek,  
csak azért, mert

itt most épp elbukott?

Kiábránduljak  
tebelőled,  
kit úgy szeretek,  
csak azért, mert  
*nem* volt a válaszod?

***(Ki a képzelet kenyereén él)***

Ki a képzelet kenyereén él,  
kínját kétszerte kínlódja meg.

***(Kifordultam önmagamból)***

Kifordultam önmagamból,  
az nem vitás.  
Ami vitás:  
befordulni fogok-e még?

***(A fekete betűs ünnepen)***

A fekete betűs ünnepen  
ünnepelni jöttem ím ide,  
e lombja hullt két hegyerinc közé  
bújt, világvégi faluba fel,  
amelyet eső permetez, köd lep el,  
s ahol egyéb jele-nesze életnek  
nincs most, mint egy-egy kéményből  
kiszivárgó, lomha füstcsík  
és messziről konduló, komoly kutyaugatás.

Ülök a kopár kocsmasarokban  
fázósan, szomorún, egymagám,  
nézem a kemencetorokban a lángot,  
de melege föl nem melegít. Az asztalon  
előttem kormos, pisla lámpa  
meg egy kancsó, amelyben pirosbor sötétlik –  
a borból most töltök poharamba.

Elsuttogok ekkor néhány verssort  
Eluard-tól, Attilától, Brechtől,  
magam elé dúdolom a dalt  
csillagosokról, katonákról,  
s a poharamat megemelem rád,

így ünnepek hát ezen az  
ünneptelenített napon, forradalom.

Majd az ivó kicsinyke ablakából  
elnézem bátor, szép röplését  
egy esti madárnak, mely a  
mind szürkébb szürkületben,  
szertelen szélben, kóválygó ködben  
a magas gerinchez tart,  
s magamban felsóhajtók, látván,  
vergődve túljut fölötte  
s útját folytatja tovább.

*Mátraszentistván, 1989. XI. 7.*

### ***(A költő, aki egykor rég)***

A költő, aki egykor rég  
sikoltva, fel így kiálltott:  
„...mi ne legyünk német gyarmat!” –  
vajon most hogy jajdulna föl  
hallván, hogy itt egy fél ország  
azért esdekel esengve:  
legyünk, csak legyünk szaporán!

### ***(1989)***

Rebesgetik, Kecskeméten  
láttak kis zöld embereket.  
Mi ebben a szenzáció?  
Kis zöld embereket látok  
országosan mindenfelé.  
S nem potomszám, mondhatom én.

### ***(Egy megjegyzésedre)***

Hogy a férfiak mind kilövik magukat?  
E kor lövi ki mind a férfiakat!

### ***(A gályái kertben)***

A gályái kertben,  
az alkotóház udvarán,  
sudár fenyők között,  
két rozzant kisöreg  
a pöcéből naphosszat szart mereget.  
A bűz éktelen,  
már nem is facsaró, maró,  
de mondhatni:  
orrszagató,  
mindent beleng,  
befed, betölt.  
A két kisöreg  
(a kép mesebeli szinte)  
komótosan vedrez,  
lapátol, talicskáz,  
néha bedönt  
egy-egy felest,  
amelyet én,  
örök balek,  
a szomszéd kocsmában  
cehhelek nekik.  
- Sose sajnálja,  
művész úr, aranyos  
- gazsulálnak ravaszul –,  
mert szarral dolgozni  
nem nagy öröm,  
még csak tisztesség se,  
habár a munka felelős,  
senki helyettünk  
el nem végzi,  
szippantómasina  
meg be nem gyön ide,  
hacsak egy tucat fát  
a népköztársasági alap  
ki nem vág!”  
S a pótolhatatlanok  
csöndes önérzetével,  
jó magyar mód,  
így komótizálnak napokig.  
Én meg csak ülök itt  
az ország tetején,  
kellős közepén  
a merhetetlenül  
mérhetetlen szarnak,  
s még e büztanyán is,  
befogott orral bár,  
mindegyre rád gondolok,  
és ábrándozok, merészen  
eleresztem képzeletem,  
hogymi mindent tehetnénk itt,  
ha velem lennél te is, szívem.

Hiszen Illatos Kert ez is.

***(Amint eszembe ötlesz)***

Amint eszembe ötlesz,  
a farkam menten-nyomban  
kemény haptákba mered.  
Hát kínosnak kínos szörnyen,  
habár, mint mondják, emberi –  
bússá nem is ez, ám az tesz:  
pontosan tizenkettőt  
már sehogyan se mutat.  
Három-négy perc a híja,  
de déli harangszó, tudom,  
itt már soha meg nem kondul,  
pedig hogy zúgott valaha!

***(Der Torschlusspanik, mondja a német)***

Der Torschlusspanik, mondja a német  
szemléletesen s persze undokul.  
Az volna hát? – töprengék el rajta,  
ha eszembe hökkent már a dolog.  
Marhaság, s elnevetem magamat,  
hiszen nem az én kapum csukódik,  
zárva tőlem te tartod kapudat!  
Pánikra okot ez adhat csakis

***(Itt most oly igen cudar zimankó járja)***

Itt most oly igen cudar zimankó járja,  
hogy napjában többször is leesik a fülem,  
s fürge, víg lurkók futva-kacagva hozzák utánam,  
mert hát én észre sem veszem,  
amilyen szívenszúrt, szélütött, kottyant vagyok.

A lelkiállapotom kívánnivalót hagy hátra.

***(1490)***



Hiszen az történt,  
    amit az ország akart.  
Szemfödő alatt végre,  
    ki erővel, csellel ült a trónra.  
Nincs többé vajdafia Mátyás,  
    a nyúzó, az igaztalan.  
Csak a lélegzetre nem vetett ki adót,  
    s csak a koldust nem sarcolta meg.  
Ki pedig rázúgolódott,  
    sok jeles urunkat, papunkat  
Torkonragadta és vártömlöcbe zárta,  
    kegyelmet nem ismert, csak kényúri haragot.  
A magyar jó erkölcsöket naponta elhagyta,  
    olasz mód szerint élt  
Pompának, vadnak, könyveknek, testi gyönyöröknek,  
    s hogy híre örökké megmaradjon,  
Márványpalotákra, mulatóházakra, hitvány fényességre  
    hányta el az ország kincsét,  
Visegrádra, Tatára és Budának várára, tálján cifraságra  
    meg a szünetlen sok hadakozásra.  
Háborút háborúra vívott,  
    mert nagyravágyó volt, telhetetlen és kevély.  
A törökkel sosem is a békességet,  
    de az esztelen viszályt kereste.  
Hogy töröknek írmagját, de még nevét is kioltsa,  
    ellene a harcot kész volt vívni holtig.  
És mert hadakozásához  
    sléziaiaktól, morvától, csehtől, Bécsországtól  
Pénzt, fegyvert, se frigyet nem nyert,  
    megrohanta s felprédálta mindet.  
De bús serege, hollós zászlajával,  
    ím, végleg sárba-porba verve.  
Szabad már Prága és Bécs és Boroszló,  
    és szabad a Magyarok Országá.  
Zsarnokhitről megtért, vitéz nagy jó urak,  
    istápjaink: Kinizsi, Báthori, Zápolya  
S ország ékessége, Tamás úr, az érsek  
    királyt koronáznak.  
Vladiszláv úr jó király lesz,  
    istenfélő, kegyes és szelíd,  
Nem zsarnoka, de fivére, atyja  
    nagyúmak, lovagnak, nemesnek.  
A béke jött el vele, a bőség s az áldás kora,  
    becse lesz bornak, búzának, baromnak.  
Ozmán népét nem ingerli  
    innét ugyan senki többé,  
Ebvásár csak egyszer volt Budán,  
    tatári dűlás sem lesz még egy.  
Ezért hát kincs, dénár és arany  
    fegyverre, hadra már el nem orozható.  
Ezután mindenki azt aprít bátran a tejébe,

amije van, s amit el nem ivott

Akkor meg miért jajong  
a rút, pokol pórnép?  
Miért, hogy hol van, hova tűnt  
Mátyás, az igazságos?

***(Végül is lettem, aki lettem)***

Végül is lettem, aki lettem,  
mert voltak, akik voltak őseim,  
halálig üldözött, okos, eretnek, jó chászidok  
és göcsörtös szavú, zord, havasi kálvinisták,  
kiknek vére bennem oly furán elegyedett,  
hogy gyakorta már mosolyra fakaszt.  
Ám kételytelen, kemény hitük,  
komoly konokságuk, az erélyes akarat  
bennem már nincs meg, tudom,  
lágyabb anyagú s törekenyebb vagyok náluk,  
érmesebb is talán, és megértőbb.  
De hát, én nem harcosnak álltam,  
írni pedig kevésbé megértőn  
hogyan is lehetne?

***(Napos oldalon soha nem álltam)***

Napos oldalon soha nem álltam,  
nem mintha ellenében a napnak  
az árnyékot kedvelném.

De a napos oldal elkápráztat  
és vakít, míg az árnyékból minden  
pontosan és jól látható.

***(Szép vagy, szép vagy)***

Szép vagy, szép vagy,  
szép, mint egy vers.  
És már tudom,  
semmi sincsen,  
mi egy versnél  
szebb lehetne.

*(Ha testedet megidézve)*

Ha testedet megidézve  
felizzom, s magamhoz nyúlok,  
az nemcsak dicséreted ám,  
kárhoztatásod is.

*(Az erdőszéli pályán, a házzal szemben)*

Az erdőszéli pályán, a házzal szemben,  
ahol reggelente egy félórát futok,  
az éjjel lehullt, szűz hóban kitaposva,  
óriás betűkkel ez áll: Oroszi Pancsa.  
Rovom a köröket, míg gondolok egyet,  
s kicsit odébb, hol a hó még érintetlen,  
kapom magam, s én is kigyaloglom hamar,  
szép zsinorírással, csodaszép nevedet.

*(Alkonyi órán)*

Alkonyi órán,  
a könnyű ködben  
szán fut az úton,  
surránva siklik  
a fenyvesbe be.

Vén hajtó hajtja,  
vén pejló húzza,  
porzik patája,  
hó száll nyomában,  
hogyan távolodik.

Nyakában csengő,  
csöng-cseng a hangja,  
amíg ezüstös  
csengettyűzése  
el nem hal végül.

Hirtelen ekkor,  
ott a homályban,  
fölrémlesz bennem,  
s muszáj az ajkam  
összehirapnom.

***(Ábrándos Ábrándi téli útján)***

Ábrándos Ábrándi téli útján  
 (Krúdy úrnál, ahogy olvasható),  
 hűvös csillagok alatt utaztam  
 kocsimon este vissza Gályára,  
 holdfényben, hóban, néma erdők közt,  
 át a kristályos, fagyos éjszakán.  
 Két szarvassal találkoztam, s arcom  
 egész utamon végig elkisért.  
 Mint egy pillán függő, meleg könnycsepp,  
 olyan szép voltál *ott* e délután.

***(Olyan kemény most itt a tél)***

Olyan kemény most itt a tél,  
 hogy didereg lelkem-testem.  
 És az egyetlen, amivel  
 megmelengethetem magam,  
 tüze egy csókodnak, amely  
 ajkamat soha nem érte.

***(Teo, te drága beteg barátom)***

*Teofil Vălcu román színész súlyos műtétje elé, Iași-ba*

Teo, te drága beteg barátom  
 s Any, a párod, drága barátnőm,  
 senki itt nincs tán nálunk, kire oly  
 melegen gondolnék, ahogy rátok.  
 S ha akad, alig egy vagy kettő.

***(Nézem az ablakból a szertelen hófúvást)***

Nézem az ablakból a szertelen hófúvást,  
 a zord téli időt, mely reánk tört idefenn,  
 és eszembe ötlük, hogy egykor valaha rég  
 az ember hittel hitte, mint oly sok egyebet,  
 hogyha egyszer eljön majd netán a zimankó,  
 ez a fürgeteges, kegyetlen téli idő,

a barátaival szorosán összebújhat,  
hogy soha ki ne húljön a szíve, a lelke.  
A zimankó íme eljött,  
itt van a dermesztő idő.  
De hol vannak a barátok?

***(Mi útamón idáig elkísért)***

Mi útamón idáig elkísért,  
meggyőződése és hitem,  
bizony azt soha el nem vetem én már,  
s még e megtagadó időkben is  
tagadni csak tagadását tudom.

***(Maglehet, hogy megszokott, makacs  
magányom)***

Maglehet, hogy megszokott, makacs magányom  
már csak a menedékem és oltalmazom  
e megtörő, komor, bukásos időkben,  
meg egyetlen erőm is, mi megmaradt,  
ez a didergős, dísztelen, kopár magány,  
amelytől hogy tétova, félszeg szavamra  
csak egy kurta nem volt a válaszod,  
többé már, tudom, meg nem fosztatom.

***(És mindenek felett a kezéd)***

És mindenek felett a kezéd,  
mely minduntalanul megigéz,  
e nyughatatlan, tenni mindig kész,  
érzékeny, lelkes, eleven lény,  
amely egy külön életet él,  
és jelenről, múltból, életről,  
egy sorsról, mi mindent elbeszél.  
S amit rejtőző, titkos lényed,  
természeted, a hét lakatra zárt,  
és szemérmes, szelíd fegyelmed  
kíváncsiságottól megtagad,  
s mit még sejteni is egy-egy fintor,  
csüggedt mozdulat, mely elakad,  
megrebbent szem s ajkad mi marja,  
tépett kis nevetésed enged csak,

igéző, szép kezed sorra mind kivallja.

***(Ha már arcodhoz)***

Ha már arcodhoz  
    az arcomat sosem szoríthatom  
Ha már álomra  
    a szemedet le nem csókolhatom  
Ha már állatiról  
    a ráncaid el nem simíthatom  
Ha már parazsod  
    parazsammal fel nem lobbanthatom  
Ha már kenyéren  
    s boron veled meg nem osztozhatom  
Ha már kötésed  
    kötésemmel fel nem oldozhatom  
Azért itt éled  
    velem naphosszat másik életed  
Amelyről nem tudsz  
    s amelyet ekképp meg sem is vonhatsz

***(Bár álmain is könnyűek mostanában)***

Bár álmain is könnyűek mostanában,  
ami leginkább meggyötör, tudod,  
a hosszú, hajnali félálom,  
az a tehetetlen, köztes állapot  
az alvás és ébrenlét határán,  
mezsgyéjén az örvényes ösztönöknek,  
amikor rémpofák, fantomok, torzszülöttek,  
goyai szörnyek sojájznak elő,  
hogy az ember csak szüköl és nyüszít,  
s amikor – magam sem tudom, már mióta –  
konokul visszatér néhány nyomasztó, baljós látomás:  
félbemaradt ház, beomlott kút, toronyból zuhanás,  
lázás keresése egy elveszett szónak,  
melyet már soha meg nem lelek,  
és a távolban ködlő, ismeretlen föld,  
ahova útra kelek naponta,  
de melyet elérni hasztalan igyekszem.

Ma arra gondoltam ébredéskor,  
ez az el nem érhető föld te vagy.

***(Kivéve igézõ nagyanyám)***

Kivéve igézõ nagyanyám,  
ki mindig lelkem párja volt,  
a lelkemig soha senki nem került,  
se anyám, apám és húgom,  
se társ, barát és szeretõ,  
de feleségem s még gyermekeim se,  
mert hát nem ragaszkodás, szeretet  
vagy hûség dolga ez,  
még csak nem is a szívé,  
csupán egy vékonyka, szép szavú hûré,  
mely lélek és lélek között  
egyszer csak meggendül.

*Galyatetõ, 1989. XI. 2–30.*

***Decemberi strófák***

***(A csüggedés, ha elfogja az embert)***

A csüggedés, ha elfogja az embert,  
esõ illik ahhoz, zegernye vagy köd, komisz,  
de ilyen kristályos, fényes idõben  
alig kibírható.

***(Délután meg este)***

Délután meg este  
kávával, konyakkal  
és suttogva skandált  
újabb verssorokkal  
kábítgatom magam,  
hogy csak már múljék, csak  
múljék tõlem végre  
a keserû pohár.

***(Estente, mikor sarát-gondját a napomnak)***

Estente, mikor sarát-gondját a napomnak  
lesikálván a kádban magamról,  
egy-két korty levegőhöz jutok valahára,  
az asztalhoz ülök a szobámban,  
s akár egy föld alatt élő, hajdani harcos  
lázítón gyújtogató röplapját,  
megírok lopva-titokban neked egy verset,  
lázásat, bújtotogót, amelyet  
- bárha melengettem belül magamban egész nap –  
te talán sosem is olvasol el.

***(Odafönt Gályán naponta)***

Odafönt Gályán naponta  
futással sanyargattam magamat,  
hogy a könnyem, veritékem egybefolyó« már.  
Az öreg Csasziban itt most  
magam távúszással gyötröm agyon,  
legvégül alig bírva a partra kimászni.  
Ha szőrével ebharapást,  
hát kint kínok kínjával, nem igaz?

***(Kelteresz)***

Kelteresz

Mióta rejtőzhetett már lelkemben  
Azelőtt is rácsodálkoztam néha  
Mi lehet ez s furcsállkodva tűnődtem  
Mint egy halk hang úgy csendült meg-meg bennem

Kelteresz

Máskor éreztem dolgaimba vegyül  
Gondolatomba furakszik és zavar  
Elrévedtem percekre munka közben  
És harapdáltam az ajkam töprengve

Kelteresz



Vagy csak álltam az utcán megmeredten  
Elnézve a fényjátékát egy lombon  
Vagy lassan ocsúdva ébredtem reggel  
S kint a diófán rigó rikkantott

Kelteresz

Vagy földrajzot tanulva a fiammal  
Egy ciklon nevén sokáig méléztam  
Vagy mintha gépelés közben a gépem  
Nékem azt kopogta volna ki egyre

Kelteresz

Vagy vendégeket várva a reptéren  
Egy dús hajú nőt látva s megtorpanva  
Vagy egy kisvároson áthajolva hóban  
Télen belémhasított érthetetlen

Kelteresz

Vagy lemezt hallgatva s egy könyv olvastán  
Mondjuk ott állván a Szent Lajos király hídján  
Vagy az arany alkony láttán Prágában  
a Letnán fölsajgott fájón egyszerre

Kelteresz

Hogy vele kell élnem lassan elfogadtam  
Habár értelmét soha meg nem fejttem  
Tán már hiányzott is volna ha nincs ott  
Lelkem bugyrában sok más rejtély között

Kelteresz

És akkor egy október végi estén  
Előestjén hogy utazni készültem  
Beszélgetés közben a lámpafényben  
Egy megtört-megfáradt kézmozdulattal

Kelteresz

Lecsukott fényes szemhéjadhoz nyúltál  
Talán rövidke pillanat se volt az  
De rád bámultam döbrent ámulattal  
Odamedvedve finom ráncaidra

Kelteresz

A talányos és sejtelmes titoknak  
Úgy nyílt meg tartalma-jelentése

Ahogy sudárba zsenge fa szökken  
S mint fésző virág gyönyörűn kibomlott

Szeretlek

***(Rokonszenvet, mondják...)***

Rokonszenvet, mondják, gyakorta kelt a rokonszeny,  
vonzalmat vonzalom s ragaszkodást ragaszkodás.  
De szerelem miért nem ébreszt szerelmet?

***(Az ablakomban állok)***

Az ablakomban állok,  
egy szeretkező kutyapárt figyelve.  
És azon kapom magam,  
hogy tüzes abroncsba szorul a szívem.

***(Kettesben mosogattunk az este)***

Kettesben mosogattunk az este,  
a kezemből két tányér odalett.  
No meg egy pohár is még, nemde?  
„Mi van mostanában veled, apa?” –  
kérdelte együttérzően Kata,  
az éber, figyelmes szem maga.  
„Hisz látod – feleltem –, öregszem ám!”  
„Mondd csak, nem vagy te inkább szerelmes?” –  
és hetven foggal nevetett rám.  
(Kiheverlek majd, mondtam kis félmosolyommal)  
Kiheverlek majd, mondtam kis félmosolyommal,  
hisz mit is mondhattam volna más egyebet,  
de belül közben rögtön rávágtam: soha én!  
S ez nem szenvelgés, se férfi-kérkedés,  
okom amelyre úgy se lehetne, hanem az,  
mi tán az egyetlen, mi még szép bennem:  
megtörhetetlen érzélem meg a halk hűség.

***(Néha mikor fölveted tragikus fejedet)***

Néha mikor fölveted tragikus fejedet,  
arcodra lopakszik egy fájdalmas-szép vonás,  
s olyan feszülten, merengve figyelsz belülré,  
mintha valami hívó hang szólítana ott.  
Majd egy rezdülés csupán, a varázsnak vége,  
és már vissza is zökkensz szelíd közönyödbe.

***(Aludni elfelejtettem)***

Aludni elfelejtettem,  
elloptad az álmom.  
Szemmelverő vagy te,  
régés-régente sejtettem.

***(Járom a téli falut)***

Járom a téli falut  
e szeles, fagyos napon.  
Sehol egy lélek. Csak én,  
ki fázósan kutatom  
lépteid lenyomatát  
a sárgult, piszkos havon.

***(Hogy rád döbbszem)***

Hogy rád döbbszem

megélt életem  
és ez nem véletlen  
úgy olvad semmivé  
szürkülő szememben  
akár e frissen hullt  
porhanyós hóból gyúrt  
kicsinyke labda most  
itt a tenyeremben

Hogy rád döbbszem

***(Azért ez különös nagyon)***

Azért ez különös nagyon.  
Zaklatott, felcsukló hangod  
hallgatva a hallgatóban  
(a téma egy közömbös ügy),  
a magam fuldoklására  
ismerek rá egyszerre csak.

***(Olykorta fölsejlik)***

Olykorta fölsejlik  
bennem egy ember,  
aki meg nem szólal  
többé soha már.

***(Ki csak tehetetlenül szemléltem)***

Ki csak tehetetlenül szemléltem,  
                                  hogyan épül le Katalin,  
most tehetetlen-riadtan látom,  
                                  mint épülök le magam is.

***(Hogy legjobban kiket utálok?)***

Hogy legjobban kiket utálok?  
A humortalan embereket.  
S hogy humorom fogyva fogy egyre,  
magam is mind jobban utálok.

***(A barátságos, jó öregúr)***

A barátságos, jó öregúr,  
a községben egykor jegyző,  
ki megőszült itt tiszteletben,  
a kocsmában hozzám így szólt:

A zsidózást nem állhattam,  
a cigányozást se bírom ma.  
Úgyhogy én a faluban itt  
mandinkának becézem mindet

***(Kezdetben néptelenít)***

Kezdetben néptelenít,  
majd aztán népitlenít,  
elnéptelenítve végül mindent  
e nagyszerű népuralom,  
amelyet épp megélünk,  
ha megélünk.

***(Demokrácia egyenlő népuralom)***

Demokrácia egyenlő népuralom,  
szavalja a szónok és hozzáteszi még:  
a népuralom salakot is kitermel.  
Hát a salakot látom.  
De hol van a nép?  
S hol uralma?

***(Kicsinyke kis ember)***

Kicsinyke kis ember,  
kicsinyke dohányú,  
kicsiny kicsi lelkű,  
kicsinyke beszédű,  
ám a hajtókáján  
akkora a címer  
(a kettőskeresztes,  
koronával ékes),  
hogy a kicsinysége  
törpeségnek hat már.

***(Gründolás a Zöld Hordóban)***

„Más az üzlet és más a barátság!” –  
harsogta a szájas, pénzes nyikhaj,  
aki ott, a szomszédos asztalnál  
éppen vegyes vállalatot gründolt  
egy rózsálló képű német úrral,  
s az kacagva felelte erre: „Hát  
barátságáról, uram, köztünk szó sincs!”

***(Már csak böjtjét se kívánom)***

Már csak böjtjét se kívánom  
e bomlott farsangolásnak,  
oly fásult és levert vagyok.  
S úgyannyira undorodom.

***(Az ember, mint tudjuk...)***

Az ember, mint tudjuk, társadalmi termék.  
A társadalom meg emberi mű, ugyebár?  
Hát itt van a csapda!  
És ettől érzem magam oly nyomorultul.

***(Olyan énnekem ő...)***

*A.-ról*

Olyan énnekem ő,  
s ma már az egyetlen talán,  
akiről tudom tudva,  
soha számomra nem vész el.

Ő meg, azt remélem,  
rólam gondolja és tudja,  
hasonlóan tudván tudva,  
ily rossz pénz vagyok magam is.

***(A tanácskozó terem lambériás falán)***

A tanácskozó terem lambériás falán  
három üres fakeret. Vajh kik voltak volna  
ők hárman ott a keretben, kiknek a képük  
onnan most hiányzik? És vajh kik lesznek leszen,  
akik fölkerülnek majd a keretbe oda,  
ha képük leszen?

***(Elszántan és szelíden...)***

Elszántan és szelíden – ahogy  
harmincnyolcban írta Zsigmond Ede,  
az elhurcolt, az elfeledett.  
Alkalmas ars poetica ma is.  
Jobbat magamnak nem keresek.

### ***(Tabák)***

*Egy bakafántoskodónak*

Csehül dohányt jelent,  
és trafikot is persze.  
Magyarul meg többeszám,  
nemdebár? Taba – Tabák.  
S ki tabakolt, a tímárt  
tabakosnak nevezték,  
vagy tabáknak, akárcsak  
azt, aki e sorokat  
írja annak, ki el nem  
gondolhatja, ily névvel  
élni hogyan lehet.

### ***(Okos vagyok, mondják)***

Okos vagyok, mondják,  
csak annyit okoskodom,  
hogy az már nem okos.  
Hát nem okos, kérdem,  
csak annyit okoskodnom,  
hogy ne legyen okos?

### ***(Uram, ön tetves...)***

Uram, ön tetves – szolt a doktornő  
(s ez, szavamra, így történt még fent Gályán),  
én meg hálát éreztem iránta,  
hogy nem toldott hozzá főnevet semmit.

### ***(Proteuszi ember)***

Proteuszi ember vagyok,  
ki folytonosan megújul –  
nyilatkozta az államminiszter,  
megkérdvén Párizsban tőle,  
ha alig esztendeje még  
magát kommunistának gerálta,  
ma már vajon mért is nem az.  
S ahogy itt most körülnézek,  
ennyi proteuszi ember,  
félek, még sok lesz e kis hazának.

**(1793)**

Hogy népfelkelés volt-e,  
vagy sem?  
Mellékes dolog.  
Vendée-ban a nép kelt fel –  
a Bourbonokért.

**(1815)**

Táncolt a kongresszus akkor,  
megtáncoltatván a korzikait,  
és Európa is táncolva táncolt  
a csillagtalán évekbe át.

***(Mint spirituszba dugandó...)***

Mint spirituszba dugandó  
különös csudabogárra  
tekintenek rám legtöbben,  
mikor az ügyért, mely ügyem,  
szélmalomtusáim vívom,  
nem értve meg sehogyan se:  
ellenében a mának nem  
a tegnapot védelmezem  
(hisz ahhoz közöm sok nem volt),  
hanem már azt a régmúltból  
épülő jövőndőt, melynek  
megteremtése nélkül itt  
az ember bár minden lehet,  
gazdag, eszélyes, birtokló,  
minden jókban dúslakodó



s kábító csodákra képes, –  
de nagy és boldog sohasem.

***(Úgy látom egyre inkább...)***

Úgy látom egyre inkább, hogy a szép  
morális kategória is. Már  
persze úgy, ahogy Csehov megírta.  
Legyen az ember hát szép mindenben:  
arcban, lélekben, öltözetében,  
gondolatokban s eszméiben is.  
Maglehet, hogy ekképpen a szép még  
vért a mezítelen szívüeknek.

***(Hogy nekem úgy tetszik?)***

Hogy nekem úgy tetszik?  
Tetszik!  
„Neki vezeted kocsidat a szakadéknak.”  
Mert ez szuverén jog, a végső.  
S mert ez szuverén jog, a végső,  
nekivezetem kocsimat a szakadéknak,  
ha nekem úgy tetszik.  
Tetszik?

***(Ez a lidérces Bosch-nyomat)***

Ez a lidérces Bosch-nyomat  
kiadói szobám falán,  
mondhatatlan rettenetével,  
azért megvigasztal néha.  
Neki még rosszabb lehetett.  
Ámbár hát vigaszom lehet ez?

***(Már csak a versírás tart vissza)***

Már csak a versírás tart vissza,  
érzem, hogy időnek előtte  
el ne emésszen még magamat.  
S ha elemésztem még magamat,

érzem, hogy időnek előtte,  
úgy hát a vers sem tartott vissza.

***(Amikor még gyűlölt-zongorázni)***

Amikor még gyűlölt-zongorázni  
jártam hozzád, te drága Ella néni,  
s utóbb hozzád, te szörnyeteg Hernádi,  
legutolszor akkor voltam  
ily elveszett.  
Ily elveszett,  
hogy vagyok ugyanúgy újra,  
oka nem te vagy, drága Ella néni,  
de még te sem, te szörnyeteg Hernádi,  
kikhez jártam gyűlölt-zongorázni.

***(A zene felettébb furcsa dolog)***

A zene felettébb furcsa dolog.  
Abbahagyván a zongoraleckéket  
(s jó harmincöt éve is van már annak)  
elnémultnak hittem magamban végleg.  
És lám, most versként csendül fel bennem.

***(Ma egy régi cipőmet pásztáztam, keféltem)***

Ma egy régi cipőmet pásztáztam, keféltem,  
de bármit is tettem, bőre matt-tompa maradt,  
míg rá nem eszméltem végül, kifényesedni  
nem fog már sohasem.

A lelke, mi kihunyt.

***(Napjában nem is egyszer)***

Napjában nem is egyszer  
kocsiban, otthon, utcán  
elered csak úgy  
az orrom vére.

Hát állapotom most  
ilyen orrvérzéses.

***(Ha elnézhetlek, beszélgetve veled)***

Ha elnézhetlek, beszélgetve veled  
(már ahogy beszélgetni velem akarsz te),  
az két napra italom, nedvem, életerőm.  
Ha meg a hangodat hallom, amelytől  
a torkom egyre csak, egyre összeszorul,  
további egy nap tartalék még.

De a látványod meg a hangod híján,  
ha napok hosszú sora múlik el közben,  
csak szikkadok szikkadtan hő szomjúságomban.  
És nedveim hogy elapadnak, les rám  
a kiszáradt fák végzete, retteneté:  
a roppanva derékba törés.

***(Ha már szép vagy)***

Ha már szép vagy,  
legalább okos ne lennél,  
ha már okos vagy,  
legalább érzékeny ne lennél,  
ha már érzékeny vagy,  
legalább velem egy bordában szótt ne lennél.  
Túl sok ez így együtt!

***(51)***

Belül olyan vagyok én már, túl e koron,  
mint egy város, amely leégett egészen,  
merő pernye, üszők, hamu, füst és korom,  
magam naponta úgy égetem, emészttem.  
Félek, idegekkel bírni nem fogom.

*XII. 15.*

***(Az esti programom)***

Az esti programom ez:  
mosok, fuldoklók, köpök.

***(Tüzes billog)***

Tüzes billog van  
a szívemen, tudod?  
Te sütötted rá.  
Akaratlanul, tudom.

***(Az éjjel egy hangra riadtam)***

Az éjjel egy hangra riadtam.  
Füleltem soká a sötétben.  
Te szólítottál talán?

***(Válságomnak, mely hármás)***

Válságomnak, mely hármás  
- írás, világ, szerelem –,  
oka egyik vagy te csupán,  
tán még nem is a legfájóbb,  
és a legszemélyesebb se.  
Ám a hiányod mégis  
megháromszorosul.

***(Amit Karinthy írt)***

Amit Karinthy írt  
a szerelemről, hogy  
nem vágy, se nem gyönyör,  
és erotikához  
meg érzékiséghez  
köze szinte nincs is,  
úgy hittem, meg sosem értem.  
De beleszeretvén  
két ráncba s egy fáradt  
kéz megtört-elakadt  
mozdulatába, meg  
egy mondhatatlanul  
szép tűzü mosolyba,  
most már megérteni vélem.

***(Egy pillantásodból láttam az este)***

Egy pillantásodból láttam az este,  
melyet nem én rám, de másra vetettél,  
hogymilyen is lehet az, amikor te szeretsz.  
Az a pillantás olyan édes volt,  
hogymegremegtél még magad is.

***(Megpirongattál kedvesen legutóbb)***

Megpirongattál kedvesen legutóbb,  
hogymások előtt s társaságban  
túlontúl is sűrűn pillantok reád,  
és az gyakorta már feszélyez.  
Még hogmfeszélyez?! Szép csöndben pusztulok  
miattad naphosszat napra nap,  
s lám, még a halálnemet sem engeded,  
hogymegválaszthassam magamnak.

***(Befordulok a térről az Irányi utcába)***

*K.-nak*

Befordulok a térről az Irányi utcába,  
és... te vagy az, tényleg te? Alig hiszek szememnek.  
Megvan az már húsz éve, hogmláttalak legutóbb,  
de kimagásé is lehetne e könnyed, elegáns  
alak, a világító, szürke szempár és ez a  
remegő cimpájú, érzékeny orr, melyet egykor,  
még bölcsészkoromban, alig győztem bámulni is.  
„Eldobom magamat azonnal – kacagsz rám teli  
fogsorral fiatalabb vagy, mint valaha voltál!”  
„Hát még te! Egy kész nagylány! Udvarlód, mondd, van-e  
már?”  
És úgy nevetünk ott, a parkírozó kocsiktól  
ösvényé elszűkült járdán, szorosan egymásba  
fogódzva, hogmlám, még a szemünk is könnyben úszik.  
Ám alig öt perc múltán már loholunk is tovább.  
Három gyerek itt, s tudom, ott kettő, nagy a család,  
a rokonság kitérjedt, a karácsony pedig már  
a nyakunkon, rohangálás ajándékok után,  
bevásárlás, – de egész életünk lőtás-futás  
amúgyis, soha még egy óránk se jutna arra,

hogy kibeszélgessük magunkat egy kávé mellett,  
s a múltat idézve, elmerengjünk rajta csöndben.

Holott emlékszel? Két dögunalmas speckoll helyett,  
vagy a Füst-előadást ellógva szombat este  
egy ismerős, védett zugban, szörnyű nagy titokban  
(hisz te jegyben jártál, én meg számár, nős voltam már)  
elüldögéltünk órákig együtt a még roncs híd  
tövében, a lépcsőkön odalenn, beszélgetve  
világról, önmagunkról, ezer titkos vágyunkról,  
miközben a Dunába kavicsokat dobáltunk.

S de jó is volt kavicsot dobálni a Dunába!

### ***(Úgy szenvedek, mint egy kutya...)***

Úgy szenvedek, mint egy kutya, gondolom  
naponta,  
de múltkor  
eltűnődtem rajta, egy lerágott hasonlatot  
használok,  
holott tulajdonképp még csak azt se tudom, mit is  
jelentsen.  
Újabban figyelem tehát az utcán kódorgó  
kutyákat.  
Egyike-másika, szavamra, tényleg úgy szenved,  
ahogy én.

### ***(Megpróbáltam...)***

Megpróbáltam, megvallom, tényleg.  
Verseket írni épp azért kezdtem,  
ki verssorokat soha le nem írtam,  
hogy kiírdjam magamból mindazt,  
ami megnyúvaszt már lassacskán,  
és ami úgy szakadt nyakamba,  
mint jégverés, förgeteg, orkán,  
s amit – tudom, nem nagy dicsőség –  
idáig nem éltem át sosem.  
S míg hályogkovácsként írtam, a  
toluló sorokat skandáltam,  
róttam, arra kellett eszmélnem:  
az, mit teszek, a tűzre olaj.

### ***(Romániáról beszélgettünk)***

Romániáról beszélgettünk,  
emlékszel? Majd jelenről, múltból,  
csalódásokról és sorsunkról,  
mely nemzedékünk sorsa is itt,  
elorzott szép reményeinkről  
meg füstbe ment illúziókról  
s jövőtlen jövőről, aminek  
gyerekeink néznek elébe,  
kikért aggódva kelünk-fekszünk  
olykor álmokat látva,  
hogyan fulladozva rettenünk föl.  
Mert hisz nem az a baj, hogy megdőlt,  
mi megdőlt, a nagy baj az, ami  
visszatér és helyébe kerül, –  
közös nagy álmunk, a közösség  
testvéri világa pedig oly  
messzinél messzebb van még, hogy azt  
fáradt szemünk már nem is látja.  
S ekkor, mint aki tükörbe néz,  
arcod vonásain a saját  
megrendülésem láttam viszont

XII. 27.

***(Pusztító, végzetes...)***

Pusztító, végzetes drámák árnyékában  
leperreg egy kis dráma is közben emitt,  
nem kevésbé pusztítón és végzetesen.

***(Itt most a Zöld Hordóban...)***

Itt most a Zöld Hordóban  
és hallgatom rádióan  
Negyvenben Radnóti is  
és hallgatta rádióan

egy verset írok éppen  
a híreket Erdélyről.  
így írt egy kávéházban  
a híreket Erdélyről.

***(Székelyföldi emlék)***

„Szentem, lelkem, szép szerelmem!” –  
hallottam egyszer rég Etéden,  
végighallgatván akaratlan  
egy hűvös-szép nyárvégi estén  
a pitvarban egy pitvarolást.  
Azóta se botlott eszembe.  
De most ím odasúgom néked:  
„Szentem, lelkem, szép szerelmem!”

### ***(Világgá-csalogató)***

Gyere, egyszer menjünk világgá egy-két napra!  
Nem esik ki még attól a világ feneke,  
ha olykor-néha világod énvelem éled,  
mert csak tudd meg: azóta, hogy világ a világ,  
a világon téged senki így nem szeretett.  
Menjünk világgá egyszer egy-két napra, gyere!

### ***(Ha valaha is...)***

Ha valaha is szánalommal néznél rám,  
nagyon megaláznál.  
Ha valaha is értetlenül néznél rám,  
nagyon meggyaláznál.

### ***(Naponként...)***

Naponként  
csak azért  
élni hát,  
hogyan legyünk?  
Hiszen ez  
iszonyúbb,  
mint akár  
a halál!

### ***(Megtörhető már nem leszek)***

Megtörhető már nem leszek,  
csak éppen összetörhető,



ugyanúgy összezúzható,  
mint minden finom szerkezet.

***(Év végi zárójelentés magamról)***

Ez se nem depresszió  
és se nem összeomlás,  
csak kóros éleslátás,  
mit örök vakság követ.

***(Tőlem te bármikor megszabadulhatsz)***

Tőlem te bármikor megszabadulhatsz,  
hiszen egyetlen szavadba kerül csak,  
vagy még annyi fáradságodba se tán:  
megvonod pusztán az alkalmát annak,  
hogy lássalak olykor, – s azzal már kész is.  
De én nem szabadulhatok meg tőled,  
szemed, az arcod, a lépted kísér el  
most már mindenüvé, s ártó tündérként  
nyargalsz át agyamon álmatlan-ébred  
áthánykolódott, kízó éjeimen,  
s olyan krátereket vágysz a szívembe,  
mint akármely buroktalan bolygóra  
az izzón becsapódó vasmeteor,  
ó, én átkos-imádott-áldott Máb királyném!

***(E két hónap alatt, mely elviharzott)***

E két hónap alatt, mely elviharzott,  
oly sűrítve éltem magamban belül,  
hogy egész életem lepergett bennem,  
és mint napfényes, hímes, tarka mező  
tündöklük elő csúf, sárgás ködömből  
három élményem: hitem, te s nagyanyám.  
Nagyanyám halott régóta, hitemre  
szükség nincsen (más most a társadalmi  
megrendelés), te pedig szép tenyered  
elibém tiltóan emeled... Értem.  
Te is érts meg hát, de istenigazán!  
Ki a jó fenének kellek én itt még?

***(Nem múltó, szörnyű látvány volt az)***

Nem múltó, szörnyű látvány volt az  
(sokáig fog még kísérteni)  
Szilveszter késő délutánján,  
pezsgőért futkosva hasztalan,  
ahogy a tengődés határán,  
mezsgyéjén az állati létnek  
a tehetetlen tetemhalmaz,  
mint megannyi büzlő rongycsomó,  
a budai szép pályaudvar  
pénztárcsarnokában ott feküdt  
zsákon, papíroson, padon.  
Elbukott gyöngék tucatjai.  
És szégyen-e, vagy sem, éreztem,  
hogy egy csepp könny pereg le hosszú  
és mély keserúráncom árkan  
e borzalom láttán, amelyet  
nem láttam itt már negyven éve.  
S mi nem volt kevésbé borzalom,  
egy pillanatra vágy fogott el,  
sóvár kívánság: milyen jó is  
volna melléjük lefeküdni  
s köztük maradni mindörökre!

***(Oly hevesen, kínzón...)***

Oly hevesen, kínzón kívántalak ma éjjel,  
mint soha tán.  
Fölkeltem a közös ágyból, hol maradásom nem  
lehetett,  
a lakásban bolyongtam mezítláb, és eközben  
a Szívem  
úgy vert-kalapált, hogy tátott szájjal kapkodtam  
levegőért.  
A fürdőszobába húzódtam be végül, és ülve a kád  
peremén izzadtan, ledöfötten s rád gondolva  
hallgattam  
– míg csak egészen meg nem virradt – az éj  
iszonyú neszeit.  
Ilyen közel a halált még sosem éreztem magamhoz.

***(Költészet és valóság)***

Hogy veleje a szerkezet prózának és versnek,

azt mindenkor jól tudtam.  
Hogy a való élet leglényege is a szerkezet,  
nem gondoltam idáig.  
De fölismervén s már tudva, végezetül még meg kell  
szerkesztenem magamat.

***(Furcsa dolog így élni...)***

Furcsa dolog így élni, lélekben már holtan  
(érezve bár egy szép affinitást),  
éles, idegen szemmel vizsgálva már mindent,  
s készülve arra, mi hátra van még.

***(Messziről jöttem s messze megyek)***

Messziről jöttem s messze megyek,  
az most már bizonyos.  
Jöttem Galícia kushadt falvaiból  
és fagyos csöndjéből Udvarhelynek,  
s megyek magányos, hosszú utamra,  
egész a csillagomig, melyet még  
fiúcska koromban  
nagyanyám választott ki nekem.

***(Hacsak még kéziratként...)***

Hacsak még kéziratként meg nem semmisülnek,  
ezek a versek, hiszem, fennmaradnak,  
hiszen a mese nem enyészik el sohase.  
Amit a kötet elbeszél, szomorú-  
szép mese: hogy e meséden, rút világban  
volt egyszer egy férfi, ki szerelemmel  
szeretni csak ötvenegyévesen tanult meg,  
és hogy élt egyszer itt egy asszony, akit  
érdemes volt teljesületlen is szeretni.

*Budapest, 1989. XII. 1.-1990.1.3.*

## *A tél vizei*

### *Januári szmog*

#### *(Bennem azért kelt fájdalmat szépséged)*

Bennem azért kelt fájdalmat szépséged,  
mert fájdalmas szépséged nemes.  
Vagyis: ellenszépség ebben a korban.

#### *(Mik is ezek a versek)*

Mik is ezek a versek,  
ha ugyan versek ezek?  
Üzenetek, jelzések,  
megannyi beszámoló,  
rögzítés és jelentés.  
Szemérmes hívójelek.

#### *(Januári szmog)*

E fullasztó, légritka világban  
levegőt kap az ember azonnal,  
amikor csak meglát s teveled van.

#### *(Szanszkrit szerzőket lapozgattam)*

Szanszkrit szerzőket lapozgattam  
megírandó egy lábjegyzetet,  
s mibe nem ütközik a szemem.  
A bölcs Kaljánamalla írja:  
Sárgásbarna- vagy aranyszemű  
nőket messze kerülj, náluknál

még tüztől se óvakodj inkább.  
Csak nézek, s mosolygok fanyarul.  
Jókor mondja, tudós szahibom!

### ***(Incselkedő)***

„Hiszen nem is ismerlek” –  
mondtad, emlékszem jól rá,  
a fejedet ingatva.  
Mi sem egyszerűbb ennél,  
gyere hát, ismerjél meg!  
Nosza, kapd magad, rajta!

### ***(Ingerkedő)***

Olyan, mint te, csak egy van: a finn nyelv.  
Nem, nem, nem! – mondod és feleled,  
rázod a fejedet mindegyre.  
A finnben sincs arra szó, hogy *igen*.

### ***(Egy vallomásra)***

„Kiábrándultam – vallotta be tegnap  
egy régi ismerősöm, akit  
eszmétársamnak tudtam egykor –,  
nem hiszek többé semmiben én.  
Az ember alakíthatatlan,  
hisz természete és jelleme  
eredendő, meg nem változik.”  
„És te miképp változtál meg?” – kérdeztem.

### ***(Egy engesztelő kéznyújtásra)***

Én nem bocsátók meg annak, aki csak egyszer  
is megbánt,  
és éppen olyan vagyok, mint az elefánt, nem  
felejték.  
De bosszút még soha senkin nem álltam –  
s a lényeges ez.

**(EKG)**

A szíved, akár egy bivalyé,  
szólt unokafivérem, az orvos,  
a kardiogram szalagját böngészve.  
Elmosolyodtam szórakozottan,  
szánakozva szegény bivalyon.

**(Étvágyam nincsen)**

„Meggyötört testnek kell a földbe kerülni”

Hrabal

Étvágyam nincsen,  
álmatlanság gebeszt,  
az idegeim  
oly csupaszok, nyúttek,  
mint falból kicsüngő  
áramzsinórok,  
s nyakló nélkül iszom,  
mint egy szeszkazán már,  
álló nap, estig.  
A leleteim meg  
mindegyre csak jobbak,  
ilyen erőben,  
amilyenben most épp,  
régés-rég nem voltam.  
Szervezetemnek  
ám ez nem csodája,  
de bizony hitszegő,  
rút árulása.

**(Hajnali fél négy vagy négy óra már)**

Hajnali fél négy vagy négy óra már.  
Fölriadok, s megkezdem – magamban  
elbeszélgetve veled – szokásos,  
kósza, álmatlan bolyongásomat,  
oly nesztelenül, mint egy kísértet,  
aki nemsokára leszek is talán.

***(Ne légy már papzsák, telhetetlen)***

Ne légy már papzsák, telhetetlen  
- szóltam magamhoz legutóbb  
örülhetnél is még, meglehet,  
hogy ily csóvás szenvedéllyel,  
el nem fojtható lobogással  
magad emésztve-égetve  
szeretsz, viszonzatlanul is bár.  
A legtöbbeknek csak ennyi  
sem adatik egy életen át.

***(Elsodorlak...)***

Elsodorlak magammal úgyis,  
de magam se tudom, hogy hová.

***(Néha félek tőled...)***

Néha félek tőled, megvallom.  
Máskor, látom, tőlem te szorongsz.  
Hát van ennél butább döntetlen?

***(Mivel immár...)***

Mivel immár bőrükre ment a dolog,  
Radnótiék nemzedéke ismerte,  
mi is az a szorongás szülte idill,  
a túlélés tán egyetlen esélye.  
Én csak most kezdem lassacskán fölfogni.  
Mivel immár bőrünkre megy a dolog.

***(Szerettem, szerettek)***

Szerettem, szerettek.  
Nem szerettek, nem szerettem,  
így ment ez idáig.  
Hol emígyen, hol amúgyan.  
De hát a szerelem...  
A földindulás maga az!

***(Hogy a szerelem)***

Hogy a szerelem,  
ha az valóban,  
szerelem, s nem más,  
boldogság lenne?  
Ahogy az agybaj,  
a szenvedés az,  
s minden betegség,  
amely halált hoz!

***(Autóbusz 6.50-kor X.-be)***

Mikor a még sötét, reggeli órán  
az autóbuszállomás peronján előtűnt  
elegáns, kalapos, Lédás alakod,  
megdobbant bennem: e perc az, mely megállhatna!  
A perc tovapergett, – egy elbocsátó  
kézszorítás, és a busz veled elrobogott.

***(Már elhagyott stílusom is)***

Már elhagyott stílusom is,  
amely gondos, megbízható  
öröm volt mindig a bajban.  
Önmagam alá kerültem.  
Túlontúl szerettem volna  
magam fölébe kerülni.

***(Ez most már vérre megy...)***

Ez most már vérre megy, érzem,  
vagy ahogy mondani szokták,  
kopoltyúra bizony!

***(„Nem segíthetek rajtad”)***



„Nem segíthetek rajtad” –  
ezt mondtad egyszer nekem.  
De amit én szeretnék:  
magadon segítsél, én  
meg segíthessek neked;  
nekem így segítenél te.

### ***(Almaimban gyakran látlak újabban)***

Álmaimban gyakran látlak újabban,  
azonban köszönet nincs benne semmi:  
látlak roncsolt arccal, látlak megéégve,  
s láttalak egyszer... az maga volt az iszony!  
Hogy valami szépet álmodnék rólad, –  
látod, nekem még csak ennyi se jut ki.

### ***(Néha oly kevéssel beéerném)***

Néha oly kevéssel beéerném,  
hogy szégyellem, ha mondom:  
parányi hellyel szívedben,  
hogy ott elkuporogjak,  
mint konyhában olykor a sámlin.

### ***(Önéletrajz)***

Fölszegett fővel, feszes vállal,  
egyenes derékkal szerettem  
volna megjárni végig utam.  
Azonban gondoktól horgadtan,  
kínlódva, szenvedve, roskadtan,  
csalódva, csüggedt-elhízottan,  
bágyadtan s nyúgeimtől nyúttan  
botorkáltam a kátyúk között.

### ***(Hunyadi tér)***

Magam is meglepődtem, hogy  
milyen régen nem jártam itt  
a téren, a csarnok előtt.

Bősz harcok dúltak itt egykor! –  
és révedező mosollyal  
megnéztem a csatamezőt.

Mert egyszer e téren, mikor  
a vad ellenbanda elől  
kamaszcsapatunk meghátrált  
gyáván, az irháját szedve,  
egyedül én, a legkisebb,  
a tízéves elemista,  
védtem végsőkig a zászlót  
harapva, körömmel, könnyel,  
míg el nem döngettek végül,  
de úgy, hogy a bordám repedt  
Hol is az a régi fiú,  
az a bátor?

S hol a zászló?

**(„Összetörsz engem...”)**

„Összetörsz engem” – mondtam nemrég  
lenyelvén egy újabb nemedet,  
és e bizarr históriában  
- melyet kezdettől fogva úgyis  
a tragikum árnyéka kísér  
a legbizarabb, hogy e dolgot  
megtenni egyedül te tudod.

**(Legutóbbi találkozásunkra)**

Talán egy megmentő mondat  
lett volna ott az akkor,  
volt légyen bármi, ajkad  
mi csaknem fölsebezte,  
de amit mégse mondtál ki.

***Hédervár***

**(*Hédervár*)**

Az okból jöttem ide el,

hogy magamban eldöntsem,  
visszatérek-e még valaha.

1990.1. 26.

***(Elmegyek...)***

messze  
messze  
messze  
messze  
Elmegyek  
hogy már senki senki el ne el ne éljen  
Még te sem  
bár  
hiszen  
úgysem  
akarnál

***(Point of No Return)***

Csak a pilóták ismeri  
még jól ezt az érzést,  
mikor a gépük túlrepül  
ama döntő ponton,  
ahonnan – mert kerozinjuk  
a tartályban fogytán –  
visszatérés többé már nincs  
fölszállóhelyükre,  
s csak szállnak, szállnak, repülnek  
át a néma, fagyos  
csillagtalan éjen, maguk  
se tudva, látják-e  
újra, akiket szeretnek,  
s hogy landolnak-e még.

***(Katalinra emlékezve)***

Mindenkinek joga van  
a tiltakozáshoz.  
De van, ki tiltakozni  
csak a halálával tud.

***(Nem biztos...)***

Nem biztos, hogy mindig azok a bátrak,  
akik élnek.  
Most már látom, mekkora bátorság kell  
a halálhoz.

***(Megrökönyödve jövök rá)***

Megrökönyödve jövök rá,  
hogy az öngyilkosság egy töről  
fakad az onániával.  
Szenvedés, vágy, reménytelenség  
az indítékuk, vagy a szív  
nyomasztó és fagyos magánya.

***(Nemezis)***

Hajlíthatatlanság, beilleszkedni nem tudás,  
félrehúzóadás mindenki mástól, benső magány,  
tán parányi megvetés is a köznapok iránt,  
s mindig, ha lehet, külön út, egy partizánösvény,  
amelyre mindre mint föltétien jellemerőre  
oly büszke voltam titokban soká, az zúdul itt  
nagy védtelenségemben mind-mind most  
vissza reám.

***(Szerettem volna...)***

Szerettem volna túlnőni magamon.  
De magamat túlélni nem akarom.

***(Van, akit ajz...)***

Van, akit ajz, hogy mindhalálig  
megvívjon azzal, ami itt készül.  
Én már csak magam ajzom föl, hogy  
nyilvesszőként röppenjek a semmibe át.

***(A kisértést)***

A kisértést gyakran  
oly nehéz legyűzni,  
hogy a szemből felém  
rohanó kamion  
elébe vezessem  
Trabantomat.

***(Érdekel, szavamra)***

Érdekel szavamra:  
innen, ahova  
eljuttattam magam,  
visszafordulni  
lehetséges-e még?

***(„Nem is rendes ember az a költő”)***

„Nem is rendes ember az a költő –  
fakadt ki Boros tanár úr profánul,  
alkalmasint épp Adyt tanítva  
aki halálverseket ontva nem ír!”  
Hát, hogy költőnek költő vagyok-e.  
De rendes ember legalább eszerint.

***(Attól, hogy...)***

Attól, hogy én eltűnök csöndben,  
boldogabb te aligha leszel.

***(Az vonz úgy oly hozzád)***

Az vonz úgy oly hozzád,  
mi bolygót a Naphoz,  
az életet termő,  
éltető meleg.

***(Redivivus)***

Látom benned bizony én  
a régi-régi leányt,  
azt az életörömtől  
szép, sugaras, üde-víg,  
eleven ifjú leányt,  
ki jövője elébe  
bizakodva tekintett  
- bár a jövő nem tálcán  
kínálta magát oda épp  
s kinek halk hangja, lénye,  
nézése, mosolya, lépte  
egy gyöngéd Schubert-dal volt,  
míg csak megcsalódva,  
tűzforró szívé-lángja  
jégpáncélba nem dermedt.

De jégburokján, mikor  
egy kis rianás támad –  
pillantásod ködében,  
szemed bűvös tükrében  
s ráncaid mosolyában  
látom a régi leányt,  
azt az életörömtől  
szép, sugaras, üde-víg,  
eleven ifjú leányt,  
kinek halk hangja, lénye,  
nézése, mosolya, lépte  
egy gyöngéd Schubert-dal volt,  
és akinek tűzforró  
szívé-lángja ma is még  
gyújtón s perzselve éget.

***(Nem, kedves nem vagy...)***

Nem, kedves nem vagy, bár az tudsz lenni,  
ha akarsz, s kedves nem vagyok én se,  
mímelem jobbára, amikor kell.  
És nem kedvelem a kedveseket.  
Mi okuk ugyan a kedvességre,  
mikor kedvességre semmi okunk?  
A gondoktól és gondolatoktól  
gyűröttetek szeretem csakis én  
- így téged is ezért –, csakis bennük

bízom, csupán rájuk nem gyanakszom,  
csak az ő kezükbe tenném magam.  
Mert kit gondjai űznek, terhelnek,  
bővében van a gondolatoknak,  
és gondoskodása el nem apad.

***(Neked megvan a saját világod)***

Neked megvan a saját világod.  
Nekem megvan a saját világom.  
Olykor ugyan miért  
ne léphetnének be a másikéba?  
Az enyém nem túl nagy,  
de kettőnknek azért elég tágas.

***(Mikor csak...)***

Mikor csak behunyom szomorú szememet,  
elnézem magamban szomorú szemedet.

***(Miért nem tud elbánni...)***

Miért nem tud elbánni az agy a szenvedéllyel?  
És a szerelemmel az értelem miért nem bír?  
Ámde talán így van ez jól, így gyönyörű ez!

***(Mevallván...)***

Mevallván, hogy beléd szerettem,  
széthánytam oltalmas falaim,  
és kimerészkedtem mögülük.

Itt állok most kudarcot valltan,  
csupaszon, védtelenül, törött  
cserepein önérzetemnek.

S ím mégis, három hónap múltán  
itt állván önérzetem törött  
cserepein, csupasz-védtelen,

s már tudván, hogy kudarcot valltam,  
hogy jövöm, reményem mind odavan,  
újra megvallanám: szeretlek!

### ***(A kis fojtott, csöndes hisztérikusság)***

A kis fojtott, csöndes hisztérikusság,  
amikor ott bujkál benned némelykor,  
jele egy titkos, másik életednek,  
egy szenvedélyesebbnek, mit egészen  
legbelül élsz meg, kizárva belőle  
mindenkit, még tenmagad is talán.

### ***(Reich und Krieg)***

*Az újraegyesítés elé*

Nyáron atyás-elnézőn mosolygott  
még énrajtam íróársam, Erich,  
a türingiai Gerából,  
mikor valami vita hevében  
meglovagoltam vesszőparipám:  
a háború már a nyakunkon.  
Keserű levél jött nemrég tőle,  
s ez benne: „Igaz, a Negyedikre  
bizony már a Harmadik készül.”

### ***(Úgy tisztítja meg a lelket)***

Úgy tisztítja meg a lelket  
egy igaz indulat néha,  
ahogy a szél a városból  
a fojtó szmogot kisöpri.

### ***(Nem, azért ez mégsem...)***

Nem, azért ez mégsem egészen olyan,  
mint Karinthy fordított filmszüzséje.  
Pergünk, pergünk hátra az időben, igaz  
- és egyre sebesebben, veszett iramban –,



de nem ifjabbak, mind öregebbek leszünk.

***(Ami volt...)***

Ami volt,  
nem volt  
sohasem  
az én világom.

Ami lesz,  
nem lesz  
sohasem  
az én világom.

Itt nincs,  
és nem lesz  
már sosem  
világom nekem?

***(„Hisz nem vészett el...”)***

„Hisz nem vészett el, ami elveszett!” –  
kiáltott a költő egykor régen.  
De én tudom, hogy ami elveszett  
- bár el nem vészett valóban végleg –,  
az életemben már meg nem kerül.

***(Hogy én megrendítő volnék?)***

Hogy én megrendítő volnék? – mint  
ahogy volt feleségem mondja.  
Ó, csak annyira, amennyire  
az egész korszak megrendített  
s a megrendültségem tetézte  
a te rendíthetlenséged.

***(Olyan jó dolog itt is...)***

Olyan jó dolog itt is  
verseket írni rólad,

udvarolgatni rímmel,  
verslábbal, forma szerint,  
és elképzelni közben,  
mit is szólnál hozzájuk,  
vagy megírni valamit,  
amit fontosnak érzek  
a világról, magamról  
vallani, szólni neked,  
s minduntalanul látni  
magam előtt az arcod,  
melyen hol dúlt-viharzó,  
hol csöndesült érzelmek  
egymással váltakoznak,  
kergetőzve, csitulva.  
Naponta egy kis öröm,  
élethosszabbítás ez.  
Aztán mi marad végül?  
Szóvakság, kimerültség,  
egy lázasan égő szempár,  
a szobában pedig a  
széles, üres, hideg ágy,  
az átvirrasztandó éj  
lidérces retteneté  
s a kopár, gyilkos magány.

***(Mindig többet akartam)***

Mindig többet akartam,  
sokkal szebbet, nagyobbat,  
mint amennyi adatott,  
s amennyi erőmből telt.  
Sokszor csak egy hajszállal,  
egy paraszthajszállal, de  
az áhított-reméltől  
elmaradoztam rendre.  
Kudarcaim meggyűltek,  
és most elmérgesedve  
gyulladt, gennyes kelésként  
buggyanva fölfakadnak.  
Kisebbre venni magam,  
hiába, mégse tudom.  
És születnem még egyszer,  
másodszor kéne ahhoz,  
hogy ne azt kísértsem, mi  
a több, a szebb, a nagyobb.

***(Borotválkozáskor a tükör előtt)***

Nem vitás,  
most már csakugyan úgy festek,  
mint akit  
többször megrágtak s kiköptek.  
De hiszen  
többször megrágtak s kiköptek!

***(Bölcselkedés hajnalban álmatlanul)***

fedele  
van-e  
emelkedésnek  
az  
tudom  
Nem  
Azt  
tudom  
hogy  
a hanyatlásnak  
nincsen  
fe  
ne  
ke

***(Miközben most már...)***

Miközben most már nagyon is  
tudom, hogyan tegyem meg, ha  
megteszem,  
idült álmatlanságomra  
nincs merszem három altatót  
bevenni.

***(Hommage)***

„Talán eltűnők hirtelen,  
akár az erdőben a vadnyom..-  
idézem magamban egyre.  
Szébb sora ennél számomra nincs.

### ***(Érzékeim ahogyan túlfinomultak)***

Érzékeim ahogyan túlfinomultak,  
kész zendülés, merő dekadencia az.  
Szemem ég, szúr, tör és lázas, a szűrt fény  
is sérti, és folyton csak könnybelábad,  
tapintásomnak a tárgyak már fájnak,  
a borotvát a bőröm alig állja,  
ízlelésem ismeretlen ízeztől  
szenved, s szimatom egy kóbor kutyáé,  
mindenütt már csak facsaró búzt érzek.  
A hallásommal vallatni lehetne,  
minden zöreijre-zajra oly érzékeny,  
pokloknak pokla egy becsapott ajtó,  
a zeneszobából kihangzó kúrtszó,  
odafönn a tévé dübögő hangja,  
vagy az autóbusz motorja, amint a  
sarki kanyarban gázt kap és fölbődül.  
Vajon mi lappang e kínzó zendülésben?  
Már a tehetségem is ellenem fordul?

### ***(A macskák vonulnak el így a magányba)***

A macskák vonulnak el így a magányba,  
no meg a farkas és a megsebzett vadak,  
amikor ekkora nagy vesztüket érzik.  
Most hát velük vagyok egy.

### ***(Ahogy közeleg...)***

Ahogy közeleg,  
amit végnapul kitűztem,  
a pénteki est,  
mikor is eldöntök mindent,  
mindjobban félek.  
Még soha tán így nem féltem  
senkitől mástól,  
ahogy magamtól félek itt.

### ***(Iszom, csak iszom...)***

Iszom, csak iszom, átsizom az éjjel felét,

hogy a félelmem magamtól elűzzem.  
Hogy a félelmem magamtól elűzzem,  
bármennyit is ihatok, az már rég nem elég.

### ***(Elgyötrődtem)***

Elgyötrődtem,  
el, végtelenül,  
nyughatatlan  
lényemnek most már  
pihenés kell.  
Amitől félek,  
csak az örök  
fagy, a didergés.  
A halál is  
tán éppen olyan,  
mint az élet?

### ***(Ilyet már átéltem egyszer)***

Ilyet már átéltem egyszer  
még kisgyerekként egészen.  
Akkor éreztem ezt az érzést  
egy páncél-vasajtó előtt,  
amely az óvóhelyünkről  
a fászincébe vezetett át.  
„Ha kinyitnám, mögötte ott  
a halál” – gondoltam, hiszen  
a halálról már én is tudtam,  
csak úgy hittem, a pincében  
lakik. Most itt állok újra  
a vasajtó előtt.  
Nyissam-e ki?

### ***(A kastély boltíves kapujában)***

A kastély boltíves kapujában,  
mintegy fenyegetően védve-óva,  
két márványból faragott, nagy szfinx hasal.  
Az egyik nő, férfi a másik, bár  
férfiszfinxről nem tudtam idáig.  
Döntésem döntő estjén, amikor is  
a zordsötét parkból, ahol hosszan

csatangoltam a szitáló ködben,  
a kivilágított kapuhoz értem,  
a szfinxférfi halkán így szólt hozzám:  
„Hallod-e, már nehogy sültbolond légy!”  
A szfinxasszony hidegen hallgatott csak.

***(A megkorosodott költő, Eugene Marchbanks  
utolsó levele a kortalan Candida Morell  
asszonyhoz)***

Búcsúzom ímhol, szép Candidám!  
Az ábrándozásnak hát vége,  
befellegzett az álmoknak is.  
Toliamból ezután a tinta  
kifolyhat, nem töltöm meg újra,  
és nem hegyezem ki még egyszer  
ceruzám kitörött hegyét se.  
Ó, drága, tragikus Candidám,  
lelkem egyetlen élő párja!  
Engem, mondd, miért nem akartál?

***(A krízis éje volt az)***

A krízis éje volt az  
- hacsak másnap jöttem rá is –,  
mikor számba véve mindent,  
elszámoltam magammal.

Megmentő érvem nem volt,  
várakozásom még úgy se,  
a leszámolás maradt csak  
e reményvesztettségben.

Mi mentett hát meg mégis?  
Félelmem vagy gyávaságom?  
Önvédő ösztön? A végső?  
Csak áldott fáradtságom.

Délben ébredtem másnap  
írógépemre borulva,  
s ami nem esett velem rég,  
épp nyolc órát aludtam.

A gépből kicsavartam  
tanúját majd-önvesztemnek,

levelem, mit néked írtam,  
s széttéptem elborzadva.

*II. 2.*

***(Sose hittem volna, de igaz)***

Sose hittem volna, de igaz.  
Egyetlenegy áttépelődött,  
virrasztva virrasztott, gyötrelmes  
éjjel, mikor végigondoltam-  
-éltem-szenvedtem-haltam mindazt,  
ami végett épp idejöttem,  
megritkult s őszebb lett a hajam.

***(Krízis után)***

Hogy amit brávók és bitangok,  
zsoldosok s garasos árulók  
előbb elloptak, majd eladtak,  
elorozva egy nagy, szép álmod, –  
hogyan pusztuljak bele én?  
Hát nem, abba már sohase!

Vagy amit új brávók, bitangok,  
panoptikumos szömyfigurák  
a sírból életre kaparnak,  
egy ugaros, balkáni hazát, –  
hogyan pusztuljak bele én?  
Hát nem, abba csakazért se!

Avagy ki igen nagy bajomban,  
miről holott még jókor tudott,  
cserbenhagy oly hidegen, némán,  
mint egy kőszent, mely mozdulni rest, –  
hogyan pusztuljak bele én?  
Hát nem, ebbe meg még úgyse!

***(Lelkem Oroszhona)***

Visszavonulok hát Kutuzovként,  
vissza, csak vissza, hátrálok mindegyre,  
mert lelkem föléggett, letarolt bár,

s nem biztos, hogy akad még benne hajlék,  
hol álomra hajthatom a fejem,  
azért az én lelkem ez, Bonaparte,  
s míg élek, örökre az is marad,  
hiszen én élek benne, nem pedig te.

***(Nagyon kell ezután vigyáznom)***

Nagyon kell ezután vigyáznom,  
mert visszafordulni onnan,  
ahonnan most visszatértem,  
még egyszer már nem lehetséges.

***(Apmcetorokból...)***

A pincetorokból fordultam  
vissza, ahol már a dermesztő,  
nyirkos hideg áradt, a dohos,  
denevéres, pókhálós iszony,  
s most oly furcsa dolog pislogni  
az üde-friss reggeli fényben,  
és úgy bámulni meg itt mindent,  
mintha akár először lámám,  
egy fát, egy bokrot, a fenyőről  
a párkányomra hullt csereklyét,  
a csuklós autóbust, amint a  
kastély szegletén elfordul, egy  
biciklin karikázó kislányt,  
a földekre pöfögő traktort,  
a kerékvetőnél vizelő  
vizslát és a Nap szűrt sugarát  
a dunyhás felhőkön át, meg a  
fény-árny szép játékát odalenn  
a gyepen, és egy fürge-lassan  
igyekvő csigát itt, a kőfal  
százados sebű hasadékan,  
a vajjak károgó, fekete  
seregét, amikor egyszer csak  
hirtelen ellepik a parkot,  
s egy kis poszátát, ki előlük  
riadt-fölröppenve menekül, –  
megbámulnom, nézmem most mindezt  
csupa megejtő fölfedezés,  
külön kis csoda mind-mind, csak mint  
meglátnom magamat megint majd  
egy aranyló szempár tükrében.



***(Oly féltő-gondosán gyűjtöttem)***

Oly féltő gondosan gyűjtöttem  
minden meleg szavadat, mosolyod,  
pillantásod s gyöngéd gesztusodat,  
akár az aranymosó a patak  
fövenyéből a csillámló ércet,  
hogy eltegyem hidegebb napokra,  
amikor egynémely emlék, ha már  
nagyon hiányzol, fölmelegít majd.  
Elővettem itt most iszákomból, hogy  
lássam, mi is van benne.

Hát nem sok.

***(Álom)***

Gyakran álmodozom rólad,  
sarkig tárt szívvel fordulva  
feléd, mert makacsul hiszem:  
mindent, ami szép és fontos,  
álomból szöttek meg előbb.

***(Nem merültem el végül)***

Nem merültem el végül  
a tél vizében mégsem.  
Mi volt, mi visszatartott?  
Hogy rólad nem mondtam le.

Világos már előttem,  
hogy aznap ama percben,  
mikor lemondok rólad,  
magamról is lemondtam.

***(Zúgott, zúgott a szél...)***

Zúgott, zúgott a szél, zenélt  
a fák tar ágain játszva.  
Éjfél volt tán vagy éjfél tájt,  
mikor az írástól nyűtten

az ablakot megnyitottam.  
Csillagfényes, hűvös, holdas  
éjszaka volt. Lent, előttem  
a murvás sétány fehérlett,  
szeszélyes ívben övezve  
a sötétlő, nagy zöld gyepet,  
a tölgycsoporttal közepén,  
távol a kis fahíd villant  
a kiszáradt árok felett,  
s a rejtelmes, régi szobor,  
melyről nem tudom, mi lehet,  
a park legtulsó végében,  
a kerekded, csöpp szigeten,  
a két kőamfora itt meg,  
puszpángoktól közrefogva  
a kocsifelhajtó szélén,  
éppen lent az ablak alatt.  
Fönt a csillagok ragyogtak.  
Elnéztem a telő holdat  
a bakacsinsötét égen,  
az égajára tótágast  
lecsúszott göncölszekeket,  
s csak álltam ott, az ablakban  
epedten, a hiányodtól  
megmeredten.

Mert bárhova  
néztem, az arcodat láttam.

S zúgott, zúgott a szél, zenélt  
a fák tar ágain játszva.

*Budapest-Hédervár,  
1990. I. 4-II. 7.*

## *Negyedik füzet*

*(Mint egy régtől keresett...)*

Mint egy régtől keresett, meglelt rímnek,  
mint egy elveszett szónak, mely megkerült,

minden mosolyodnak úgy örvendek meg.

***(Téli pillanatkép)***

Szép megtermettség,  
s mégis oly könnyű léptek.  
Ős-asszonyiság,  
s elegancia – mai.

***(Gályái emlék)***

Nevetnem kellett magamon,  
bár szorongva néztem, ahogy  
a piros láda a postán  
a borítékom elnyeli,  
írtak-e már ilyen későn  
„első szerelmeslevelet”?

***(Együttléteink)***

Nekem újra meg újra  
élmény és megrendülés  
minden találkozásunk,  
lett-légyen bár percnyi csak,  
gyötrelmes fölbolydulás,  
szorongás, félszeg remény,  
összeomlás és bukás,  
sőt megannyi kis halál,  
amikor búcsúzni kell.  
S mégis csak ez, úgy érzem,  
csupán ez, ez egyedül,  
ami megtart.

Ha megtart.

***(Kígyószem)***

Némelykor oly ádázul meredsz rám,  
hogy már szinte azt kell hinnem: gyűlölsz.  
S ki tudja? Tán gyűlölsz is valóban.  
Mert e verseket én írom neked,

és szeretni se más, én szeretlek.

***(Sosem akartam más lenni)***

Sosem akartam más lenni,  
mint aki vagyok.  
De látva vergődésedet,  
kész volnék lenni most  
valaki más, – és szeretni,  
ahogy szeretlek.

***(Emlékezés egy téli beszélgetésre)***

Tudtomra adtad magyarán,  
rossz helyt kereskedek.  
Pedig egész életemben  
téged kerestelek.

***(Ébredéseim)***

A szívem dübörög, zakatol,  
akár a váltókon a vonat,  
s elrémülten hagyom abba, hogy  
megolvassam a pulzusomat.

***(Szívem az ultrahangos képernyőn)***

Mint egy tátongó, nyílt seb,  
mely soha be nem heged –  
olyannak láttam a szívem.  
Mire való hát borssal,  
sóval, mérges paprikával  
dörzsölnöd be gyakorta?  
Hidd el, hitemre mondom,  
karmos-gyötrelmesen fáj  
anélkül is épp eléggé.

**(Megbántottál...)**

Megbántottál oktanul,  
feléd sem néztem hat hétig.  
Ezzel büntettem meg – magam.

**(Szerelmes panasz)**

Úgyannyira becsavarodtam,  
  én, szegény,  
  én, szegény,  
hogy kicsavarodásomra  
  nincs remény  
  nincs remény.

**(Feketeleves)**

Valaha régen  
szerettek a nők.  
Én csak kívántam,  
de nem szerettem  
s becsültem őket.  
Ennek iszom most  
keserű levét?

**(Szintoly sokáig...)**

Szintoly sokáig élnék, mint anyám s apám?  
Kötve hiszem – és ezt az ember megérzi.  
Milyen jó volt volna szeretni még egyszer!  
De csak téged, nem mást, csak téged egyedül.

**(Olyan magadnak való vagy)**

Olyan magadnak való vagy!  
Oly magamnak való vagyok!  
Magányainkat miért nem  
tehettük közös magánnyá?

***(Ó, de szeretem a nyughatatlanságod!)***

Ó, de szeretem a nyughatatlanságod!  
Hogy valami mindig vibrál körülötted,  
s jösz-mégy, teszel-veszel, felugrasz szüntelen,  
nincs percnyi békéd, s azt: „veszteg”, nem ismered,  
hogy a kezedet tördeled, gyűröd, gyötröd,  
s hogy ádáz pofákat vágysz, már épp csak szinte  
nem viczorogsz, és hisztéria környékez,  
majdhogynem az epe önt el tehetetlen  
mérgebben. Eltűnődöm néha. Vajon a  
boldogtalanságodba szerettem bele?

***(Igazolványkép)***

Magam is visszahőköltem  
új fényképem megpillantva:  
ideje előtt hogy megkoptam!  
Elhasználódtam, megfáradtam,  
ki örökifjuságomban  
mindenkor oly hetykén hittem.  
Most hát e hitem is odavan.

***(Korvin Ottó)***

Egy utca s egy tér őrizte nevem.  
Most már egyik sem. Az új uralom  
sietett vérbíráim igazolni.

***(1920)***

Ők bezzeg büszke-egyenest vállalták akkor ügyüket:  
keresztény kurzus, restauráció, ellenforradalom!  
Kalapom, mely nincs, hadd billentsem meg utólag előttük.

***(1938)***

Az utolsó békeév.  
Az volt, tudjuk, no persze!

Anschluss, Nanking és München.  
Csehöld, Spanyolhon veszte.  
Emitt a zsidótörvény,  
amott a Kristály Éje.  
„Szálasi Éve! Igaz  
Magyar Senki Se Félje!”  
Hófehér lovát Kassán  
a kormányzó megüli.  
S anyám egyetlen fiát  
decemberben megszüli.

### ***(Szvjataja Rosszija)***

Soha ki nem mondom a szót én többé:  
Szovjetunió. Oroszország ez már, a szent,  
ami volt: pópák és pogromlovagok,  
Raszputyinok és fehérpribékek hazája.  
Ez lett nagy reményedből, emberiség.

### ***(Vigasz)***

Azért a század forradalmi  
eldicsekedhetnek valamivel.  
Ellenforradalom, mely magát ma  
forradalomnak nevezné – nincs.

### ***(Egy interjúra)***

„Kommunista értékek nincsenek” –  
nyilatkozott Párizsban a héten  
a menekült magyar mandarin,  
ki József Attiláról könyvet írt.  
S hogy interjúja még cifrább legyen,  
a legvégén Gramscit idézte.

### ***(Ny.-ről, kancsalrímben)***

Bár tavaly ő vetette el a férges magvat,  
félrerúgták. Most mindenkit mártír mód megvet.

**(Az „új Dózsa”)**

Ugyan vajon sejti-e az okát:  
miért is, ha szól, az ember okád?

**(Kedvencem, P.)**

Mint egy gólem, oly tohonya termet,  
bárhol betölt bármekkora termet,  
s zsíros hangját rotyogtatva elvet  
minden igaz, tisztességes elvet.

**(1871)**

*Courbet a Sainte Pélagie-börtönben*

Arra biztatlak, akik aggódnak értem,  
hogyan ne szégyelljem, fordítsak köpenyeget.  
No, s ha úgy tennék? Hiszen mi haszna volna?  
Kívül-belül vörös az én köpenyem.

**(Gramsci)**

„A tisztánlátás pesszimizmusa  
vegyüljön bennünk  
az akarat optimizmusával.”  
így írtál börtönödben,  
melynél sötétebb  
akkor csak Itália  
azúr ege volt.

**(Brecht)**

Akár a szegény a garast kezében,  
úgy forogtom meg tízszer is mások szavait.  
Nem bizalmatlanság vagy gyanakvás ez,  
csupán kétely és latra vetés.



***(Sartre)***

Bár az ember korát  
nem haladhatja meg,  
nem is a kor bábja,  
ha önérzete van.

***(Az elsőt leverték)***

Az elsőt leverték,  
elárulták a másodikat  
(s még jóval előtte,  
hogy megbukott volna),  
az eljövő harmadikat már  
nem fogom megérni.

***(Vita – magammal)***

Elmenned innen? Hová! Emigrálnod? Minek?!  
Itt sem adnak majd ki. Itt sem kell, amit írsz.  
Asztalfióknak firkálnod meg itt is lehet.  
S még honvágyad is támadhat éppenséggel.  
Vagy nem lettél talán a hazádban hontalan?

***(Amitől féltem...)***

Amitől féltem, ím, itt van, érkezett,  
nem lelem magam e régi-új világban,  
hol nekem nincs is tán helyem a nap alatt.  
S ahogy távolodom, érzem, mindenkitől,  
úgy szakadok el lassanként magamtól is.

***(Mi gyökeret eresztett bennem)***

Mi gyökeret eresztett bennem,  
e szomorú, szelíd, szemérmes,  
senkinek sem ártó szerelem,  
e lelkemből lelkedzett, tudom,

már csak egyedül rám tartozik.  
Örömöm, ihletöm, megtipróm,  
gyámolítóm és menedékem,  
legbensőbb ügyem és titkom ez.  
Nincs többé hozzá semmi közöd.

***(Suttogás, félálomban)***

Nem hívlak nem nézlek  
Hisz már alig látlak  
Fegyelmezem magam  
Mindez férfidolog

A halál is az

***(Mikor már nem leszek)***

Mikor már nem leszek s ki tudja nincs is talán túl messze az  
álmaidban azért meglásd még fel-felbukkanok  
s tudom emlékeztetni fog egykor volt voltomra  
a viharvert kert-sarki kő is meg a sámli konyhában  
ahová néha leültem hogy elnézzem sürgés-forgásodat  
és emlékeztem fog a fagyos hajnali autóbuszállomás  
vagy a nyári kertbe beomló forró déli napnyaláb  
mely a zöldellő lombok közt ritkás hajamra tűzött  
s meglehet egy elmaradt csók egy el nem mondott mondat  
meg nem válaszolt levél sőt még két-három kósza verssor is  
ahogy agyad rejtekében hányt-vetetten megragadt  
és ekkor egy méllázó búskomoly alkonyi percben  
vagy ébredéskor kábult-nehéz félálomban még  
ha szánni-bánni nem is de sajdulón sajnálni fogod  
hogy könnyed szép mozgásoddal kitértél előlem  
s meg sem próbáltad hogy kézenfogva velem jöjj  
a nyílt utca során legalább néhány saroknyit

***(Mint felsült szerelmes...)***

Mint felsült szerelmes (kinél kómikusabb  
figurát gondolni se lehet) haragot  
cseppnyi cseppet sem érzek irántad, hiszen  
kínos-szégyenkezve épp azon nevetek  
hirtelen egy-egy tükör elé kerülve,  
hogy mit is képzeltem én ugyan magamról,

mikor azt reméltem: talán viszonzszeretsz.

***(Egy régi pillanat)***

Két éve vagy három már magam se tudom  
ott álltái kiadói szobám sarkig tárt  
ajtájában kívül a széles folyosón  
s vártad mosolyogva mikor neszelek föl  
szöszmötölésemből a tekintetedre  
és veszlek végre észre Nyár volt Csak álltái  
még hosszú gyönyörű éjsötét hajaddal  
napbarnultan vállpántos könnyű ruhában  
szandálban és én elnyílt szájjal meglepetten  
mafla ámulattal meredtem oda rád  
Milyen szép ez a nő gondoltam s megzendült-  
zajdult. sóváran fájón valami bennem  
Tökéletes pillanat volt Egy fél tucat  
ha akad ilyen az ember életében  
Holott még csak ösztöneimben léteztél  
semmint szívemben lelkemben tudatomban  
S érzékeimben se keltél életre még

***(Nocturne)***

D., a színész megvallotta:  
éjjel, ha aludni nem tud,  
mindig Istennel beszélget.  
Én teveled.

***(Megkettőződte)***

Megkettőződte te bizony bennem,  
énbennem élsz egy másik életet,  
s nincs olyan óra, de olyan perc sem,  
szavamra, mikor titkos életed  
lelkemben megszűnne-megszakadna.

***(Nyári pillanatkép)***

Milyen szép vagy, és milyen szomorú!

A szomorúság tesz ilyen széppé?  
Szomorúvá meg meddő szépséged?

***(Iași-ba? Miért?)***

Mikor a barátod szólít,  
ki megvakult, nem mennél hát  
Patagóniába akár  
árkon-vizen, hét mezsgyén át?

***(Moldvából)***

A napjaim még itt is veled telnek,  
de meg-megjelensz álmaimban is, –  
a messzeség megkettőzi hiányod.

*Iași, Vin. 6.*

***(A Szeret-folyónál, rád gondolva)***

Mikor áthajtottam a hosszú tahidon,  
és megláttam a táblán a folyó nevét,  
hirtelen fölötölt bennem ingerkedve:  
„Hátha szeretnél  
itt, a Szereméi!”

*Iași*

***(A vak színésznek...)***

A vak színésznek  
egybe se maradt,  
csupán a gesztus.  
És a gesztusai  
megnemesedtek,  
finomabbak s szebbek,  
kifejezőbbek,  
akár valaha is.

*Iași, VIII. 8.*

**(Honvágy)**

Fél öt volt Hőség Álmos délután  
A kóborlástól lankadtan álltam  
Iași-ban a Ștefan cél Maré körút  
és a Cuza vodá utca sarkán  
a szálloda előtt a kis téren  
ahol a villamosmegállóban  
mindig tülekszik tolong a tömeg  
És akkor tört rám hirtelen orvul  
mint egy szívgörcs megbénítva szinte  
az amit azelőtt régebben még  
idegenben sohasem éreztem  
s arra eszméltem s csak azt gondoltam  
tudtam hittem hogy maradásom itt  
már nincsen mennem kell haza Pestre  
S indultam volna is akár nyomban  
oly hevesen-sóváran hajtott üzött  
a vágyam hogy megint egy országban  
s ugyanegy városban legyek veled

**(Gurov tűnődése Anna Szergejevnről, a  
„kutyás hölgy”-ről)**

Azóta, hogy szeretiek  
- milyen furcsa is ez!  
mintha mindenüvé  
árnyékként követnél,  
és esténként minden  
sarokból te néznél rám;  
magamat meg – bárha  
öregszem – különbnek,  
igazabbnak érzem,  
mint amilyen voltam  
régebben bármikor is.

**(Csehov)**

Tisztaságban  
és tisztesség  
dolgában ki  
felülmúlná  
önt, nem volt s nincs.

Ma már tudom,  
minden sora  
épp emiatt  
oly szomorú.  
S ezért olyan  
szemérmesen  
magányos ön  
még most, haló  
porában is.

**(Morus)**

Kérded, királyom, hogy hitemhez  
mért is vagyok oly ragaszkodó.  
Azért, mert hitem, felséges úr,  
nem kígyóbőr, mely levethető.

**(Mocsáry)**

Egy egész nemzet gyűlölt holtomiglan azért,  
mert holtomiglan gyűlöltem a gyűlöletet.

**(Móricz)**

*Egy novellaválogatásra*

Egy asszony fölfedte titkodat.  
Nem csupán ismerted, értetted  
és faltad, de lágyan, gyöngéden,  
féltőn, fivérként elfogultan  
szeretted is az asszonyokat.

**(Ő meg én)**

*Mórát olvasva*

Ő a kiskún nemzetbe született  
Félegyházán a Daru utcában  
Én itt születtem a Nagykörúton  
a semmiden semmibe csöppenve

Ő egészen halálos holtáig  
– bús-büszkén vallotta – paraszt maradt  
Én már egész halálos holtomig  
nem tudom ki is vagyok igazán  
És mégis egyek vagyunk mi ketten  
közös bordában szóttek rokonok  
Bánat megalázás ínség láttán  
lázás-megrendülten megindulok  
Törékeny lelkű örökké vesztes  
szódán szemérmes félszeg férfiak  
Hetedízigen megsebzett ősök  
szelíd szomorú ivadékai  
Kik csöndben fűzik a szót s ha sírnak  
a könnyük mindig befele csorog

***(X.-ben)***

Ez itt a ház, ahol éltél  
fiatal lányként évekig.  
Sárszínü, csúf, vedlett, kopár.  
Mit is bámulok rajta úgy?  
Hát újra megkamaszodtam?

***(Mikor látlak...)***

Mikor látlak, láthatlak,  
én mindig úgy nézek rád  
boldogtalan szememmel,  
mintha már ezer éve,  
hogy nem láttalak volna.  
És ha csak nézlek némán,  
szólni nem tudóan, vagy  
a semmiről makogva,  
ha nézlek megrendültén,  
bénult-zavartan, kábán,  
lesújtva, remény híján,  
tehetetlen, kínlódva,  
kis, bárgyú, bús mosollyal, –  
azért még azt ne hidd, hogy  
bolond vagyok vagy gyáva.  
Csupán a lelkem reszket.

***(Tíz hónap, szerelem)***





Hiszen én már talán egyebet se szeretnék,  
mint megbújni néha egy rövidke időre  
egy elhagyott, békés sarokban, s ott magamban  
üldögélni, tűnődni meghitten a csendben,  
pihentetni behunyva megfáradt szememet,  
s elszopogatni közben egy jó mézcukorkát.

**(Zokszó)**

Mikor neked írt verseim elolvasását  
napjaimban ami csak szép s öröm akadt még,  
megtagadtad,  
eltemetted.

*IX. 22.*

**(Egy évforduló elé)**

Az a nap, amelyen rádöbentem, szeretlek,  
s melyről sokáig reméltem: megifjodásom  
napja lesz, másodszületésemé; az a nap,  
tudom ma már, hogy csak közelgő vénülésem  
s önkínzó, hosszú haldoklásom kezdete volt.

**(kisbetűkkel)**

már semmi se vár  
már semmi se kell  
már semmi se vonz  
csak az ami vonz  
csak az ami kell  
csak az ami vár  
a csend

*Budapest – Iași,  
1990. II. 16.-X. 11.*

## **Felelős kiadó a szerző**

---